

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії та методики фізичної культури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методи наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта

(шифр і назва)

спеціальність: 014.11 «Середня освіта» (фізична культура)

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультети педагогічної освіти, післядипломної та заочної освіти

(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти:

Магістр

спеціалізація: Фізична культура

Робоча програма з дисципліни «Методи наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті» для студентів спеціалізації «Фізична культура» з галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 014.11 «Середня освіта» (фізична культура).

I сем. (денна форма навчання), I сем. (заочна форма навчання)

Розробник:

Ханікянц Олена Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол від «30» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури

_____
(підпис)

(Боднар І.Р.)
(прізвище та ініціали)

©_Ханікянц О.В., 2018 рік
©_ЛДУФК, 2018 рік

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 «Освіта»	Нормативна За вибором	
		Дисципліна спеціалізації «Фізична культура»	
Модулів – 1	Спеціальність: 014.11 «Середня освіта» (фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: _____ (назва)		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		14 год.	14 год.
		Семінарські	
		16 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
Загальна кількість годин – 90	Самостійна робота		
60 год.	66 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: магістр	Індивідуальні завдання	
		-	-
		Вид контролю: залік	

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – залучити студентів до науково-дослідної роботи; ознайомити зі стратегією і тактикою проведення наукового дослідження; передавати їм нові знання щодо методології, методики та інструментарію дослідження.

Завдання дисципліни:

- вивчення питань планування, організації і проведення наукового дослідження (аналізу та узагальнення літературних джерел, соціологічних методів, педагогічного спостереження, констатуючого та формуючого педагогічних експериментів і супутніх методів наукового дослідження при виконанні науково-дослідницької роботи);

- вивчення особливостей використання методів математико-статистичної обробки отриманих емпіричних результатів, а також вимог до оформлення наукової роботи.

- розгляд актуальних проблем розвитку фізичного виховання і спорту та критеріїв вибору напряму наукового дослідження;

• виховання у майбутнього фахівців навичок дослідницьким шляхом вирішувати практичні питання; усвідомлення необхідності використання наукових методів у фізичному вихованні і спорті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: алгоритм побудови наукового дослідження, характеристики і можливості використання методів наукового дослідження: аналізу та узагальнення літературних джерел, соціологічних методів, педагогічного спостереження, констатуючого та формуючого педагогічних експериментів і супутніх методів наукового дослідження при виконанні науково-дослідницької роботи, особливості використання методів математико-статистичної обробки отриманих емпіричних результатів а також вимоги до оформлення наукової роботи.

уміти: застосовувати у практичній діяльності отримані знання, використовувати педагогічні і супутні методи наукового дослідження у написанні кваліфікаційних робіт з фізичного виховання та спорту.

III. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та теоретичні методи дослідження.

Тема 1. Методологічні основи наукового дослідження. Логіка побудови наукового дослідження. Аналіз структури наукової роботи.

Методологія дослідження. Методологічні принципи наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Напрямок дослідження, його об'єкт, предмет і тема. Актуальність дослідження. Мета і завдання дослідження. Науково новизна дослідження. Загальні вимоги до обсягу магістерської роботи та обсягів кожного розділу. Основні структурні елементи вступу магістерської роботи. Науково-понятійний апарат. Особливості оформлення титульного листка та змісту магістерської роботи. Особливості висвітлення завдань у розділах магістерської роботи. Правила укладання висновків та методичних (організаційних, практичних, тощо) рекомендацій. Список використаних літературних джерел. Додатки, акти упровадження.

Тема 2. Теоретичні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті.

Історичний і логічний методи наукового дослідження. Аналіз та узагальнення документальних матеріалів та літературних джерел як метод наукового дослідження. Спостереження і його роль у спортивній соціології. Опитування, як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування. Складання анкет. Соціальний експеримент, його особливості.

Змістовий модуль 2. Емпіричні методи наукового дослідження у фізичному вихованні і спорті, методи математичної статистики, технологія оформлення наукової роботи.

Тема 3. Метод педагогічного спостереження (констатуючого експерименту).

Загальна характеристика педагогічних спостережень. Недоліки спостереження як методу наукового дослідження та шляхи їх усунення. Об'єкти педагогічного спостереження. Види педагогічних спостережень.

Тема 4. Метод формуючого педагогічного експерименту.

Загальна характеристика проведення послідовного, паралельного та перехресного педагогічного експериментів. Тривалість педагогічного експерименту і його структура. Формування груп-учасників педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту.

Тема 5. Емпіричні методи дослідження. Тестування.

Тести досягнень. Тести здібностей. Тести особистості. Надійність та інформативність тесту. Особливості тестування рухових можливостей.

Тема 6. Математико-статистична обробка результатів дослідження.

Предмет математичної статистики, її роль у розв'язанні завдань фізичної культури і спорту. Генеральна сукупність і вибірка. Вибір досліджуваних. Основні параметри математико-статистичної обробки результатів дослідження. Середнє арифметичне значення наукового дослідження. Середнє квадратичне відхилення, похибка середнього арифметичного, коефіцієнт варіації, достовірність результатів наукового дослідження.

Тема 7. Технологія оформлення наукової роботи.

Загальні вимоги до оформлення наукової роботи. Літературний текст. Табличний матеріал і малюнки. Список літератури. Правила оформлення наукової (магістерської) роботи. Скласти план наукової (магістерської) роботи.

IV. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	с	п	л	с.р. .		л	с	п	л	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та теоретичні методи дослідження												
Тема 1. Методологічні основи наукового дослідження. Логіка побудови наукового дослідження. Аналіз структури наукової роботи.	15	2	4	-	-	9	12	2	2	-	-	8
Тема 2 Теоретичні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті.	13	2	2	-	-	9	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	6	-	-	18	26	4	4	-	-	18
Змістовий модуль 2. Емпіричні методи наукового дослідження у фізичному вихованні і спорті, методи математичної статистики, технологія оформлення наукової роботи												
Тема 3. Метод педагогічного спостереження (констатуючого експерименту).	12	2	2	-	-	8	13	2	-	-	-	11
Тема 4. Метод формуючого педагогічного експерименту.	12	2	2	-	-	8	15	2	-	-	-	13
Тема 5. Емпіричні методи дослідження. Тестування.	13	2	2	-	-	9	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Математико-статистична обробка результатів дослідження.	13	2	2	-	-	9	14	2	2	-	-	10
Тема 7. Технологія оформлення наукової роботи.	12	2	2	-	-	8	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	62	10	10			42	64	10	6	-	-	48

V. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1 Методологічні основи та теоретичні методи дослідження.			
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та теоретичні методи дослідження.			
1.	Методологічні основи наукового дослідження.	2	2
2.	Логіка побудови наукового дослідження. Аналіз структури наукової роботи.	2	
3.	Теоретичні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті.	2	2
Змістовий модуль 2. Емпіричні методи наукового дослідження у фізичному вихованні і спорті, методи математичної статистики, технологія оформлення наукової роботи.			
4.	Послідовний, паралельний та перехресний педагогічний експерименти.	2	2
5.	Емпіричні методи дослідження. Тестування.	2	
6.	Значення математико-статистичної обробки наукового дослідження.	2	2
7.	Математико-статистична обробка результатів дослідження.	2	
8.	Технологія оформлення наукової роботи. Підготовка роботи до захисту.	2	2
	Разом	16	10

VI. Теми практичних занять

Навчальним планом дисципліни не передбачено

VII. Теми лабораторних занять

Навчальним планом дисципліни не передбачено

VIII. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ознайомитись з методами дослідження, які застосовуються у практиці фізичного виховання і спорту. Конспекти самопідготовки.	10	10
2	Скласти обґрунтування магістерської роботи.	9	10

3	Теоретичний аналіз й узагальнення вітчизняних та іноземних літературних даних, документальних матеріалів. Конспекти самопідготовки.	7	8
4	Скласти анкету по темі дослідження.	7	9
5	Скласти програму педагогічного спостереження та педагогічного експерименту.	9	10
6	Студенти опрацьовують методи математично-статистичної обробки результатів дослідження і підбирають ті, які необхідні для виконання роботи. Конспекти самопідготовки.	10	10
7	Студенти опрацьовують правила оформлення наукової роботи. Конспекти самопідготовки.	8	9
	Разом	60	66

IX. Індивідуальні завдання
Навчальним планом дисципліни не передбачено

XI. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Усне опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Оцінювання результатів контрольних завдань для перевірки знань студентів та модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – залік (I семестр – денна форма; I семестр – заочна форма навчання).

Залікові вимоги

1. Значення наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті.
2. Схема педагогічного наукового дослідження.
3. Аналіз літератури і практики.
4. Вибір теми та визначення задач.
5. Розробка гіпотези та плану дослідження.
6. Підбір об'єкта та предмета дослідження.
7. Вибір методів дослідження.
8. Організація умов проведення педагогічного дослідження та оформлення результатів.
9. Педагогічні спостереження, як метод наукового дослідження.
10. Види педагогічних спостережень.
11. Особливості проведення педагогічних спостережень у фізичному вихованні і спорті.
12. Програма педагогічного спостереження.
13. Педагогічний експеримент, як метод наукового дослідження.
14. Експериментальні фактори педагогічного експерименту.

15. Організація педагогічного експерименту.
16. Види педагогічного експерименту.
17. Програма педагогічного експерименту.
18. Соціологічні методи досліджень у фізичному вихованні та спорті.
19. Аналіз документів.
20. Спостереження і його роль у спортивній соціології.
21. Опитування, як метод збору педагогічної і первинної соціальної інформації.
22. Особливості складання анкет.
23. Соціальний експеримент, його особливості.
24. Педагогічні методи досліджень розвитку рухових якостей.
25. Педагогічні методи досліджень спортивної техніки.
26. Наукові методи досліджень стану і функціональних можливостей спортсмена.
27. Загальні вимоги до оформлення наукової роботи.
28. Літературний текст.
29. Табличний матеріал і малюнки.
30. Список використаних джерел.
31. Особливості оформлення і план магістерської роботи.
32. Особливості оформлення магістерської роботи.
33. Особливості оформлення актів впровадження результатів наукових досліджень у практику.
34. Особливості та вимоги до оформлення анотацій.
35. Особливості та вимоги до оформлення наукової доповіді.

XII. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота							Сума
	ЗМ 1		ЗМ 2					
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
Денна (усього балів)	0-20	0-15	0-10	0-15	0-15	0-15	0-10	100
Усне опитування	0-10	-	-	0-5	0-5	0-10	0-5	
Конспекти самопідготовки	0-10	0-10	-	0-5	-	0-5	0-5	
Контрольні роботи	-	0-5	0-5	-	0-5	-	-	
Модульна контрольна робота	0-15							
Заочна (усього балів)	0-15	0-15	0-15	0-15	0-15	0-15	0-10	
Усне опитування	0-5	0-5	-	-	0-5	0-5	0-5	
Конспекти самопідготовки	0-10	0-5	-	0-5	0-5	-	-	

Контрольні роботи	-	0-5	0-10	-	0-5	0-10	-	
Модульна контрольна робота	0-20							

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

XIII. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, навчальні посібники, монографії, наукові публікації, автореферати дисертацій, дипломні роботи, наочність (таблиці, мультимедійні презентації).

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та теоретичні методи дослідження.

Теми та зміст семінарських занять та самостійної роботи (нумерацію занять вказано для студентів денної форми навчання)

Тема 1. (Семінарське заняття №1). Методологічні основи наукового дослідження.

Методологія дослідження. Методологічні принципи наукового дослідження. Методика дослідження. Методи наукового дослідження.

Самостійна робота № 1. Представити конспекти самопідготовки на тему «Методи дослідження, які застосовуються у практиці фізичного виховання і спорту».

Тема 2. (Семінарське заняття №2). Логіка побудови наукового дослідження. Аналіз структури наукової роботи.

Вибір теми дослідження. Напрямок дослідження, його об'єкт, предмет і тема. Актуальність дослідження. Мета і завдання дослідження. Науково

новизна дослідження. Загальні вимоги до обсягу магістерської роботи та обсягів кожного розділу. Основні структурні елементи вступу магістерської роботи. Науково-понятійний апарат. Особливості оформлення титульного листка та змісту магістерської роботи. Особливості висвітлення завдань у розділах магістерської роботи. Правила укладання висновків та методичних (організаційних, практичних, тощо) рекомендацій. Список використаних літературних джерел. Додатки, акти упровадження.

Самостійна робота №2. Представити обґрунтування магістерської роботи.

Тема 3. (Семінарське заняття №3). Теоретичні методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті.

Аналіз документів. Спостереження і його роль у спортивній соціології. Опитування, як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування. Складання анкет. Соціальний експеримент, його особливості.

Самостійна робота № 3. Представити у стислій формі (конспекти самопідготовки) теоретичне обґрунтування досліджуваної проблеми на основі аналізу й узагальнення вітчизняних та іноземних літературних даних, документальних матеріалів тощо.

Самостійна робота № 4. Скласти анкету по темі дослідження.

Змістовий модуль 2. Емпіричні методи наукового дослідження у фізичному вихованні і спорті, методи математичної статистики, технологія оформлення наукової роботи.

Тема 4. (Семінарське заняття №4). Послідовний, паралельний та перехресний педагогічний експерименти.

Загальна характеристика проведення послідовного, паралельного та перехресного педагогічного експериментів. Тривалість педагогічного експерименту і його структура. Формування груп-учасників педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту.

Самостійна робота №5. Представити програму педагогічного спостереження та педагогічного експерименту.

Тема 5. (Семінарське заняття №5). Емпіричні методи дослідження. Тестування.

Тести досягнень. Тести здібностей. Тести особистості. Надійність та інформативність тесту. Особливості тестування рухових можливостей.

Тема 6. (Семінарське заняття №6). Значення математико-статистичної обробки наукового дослідження.

Предмет математичної статистики, її роль у розв'язанні завдань фізичної культури і спорту. Генеральна сукупність і вибірка. Вибір досліджуваних.

Тема 7. (Семінарське заняття №7). Математико-статистична обробка результатів дослідження.

Основні параметри математико-статистичної обробки результатів дослідження. Середнє арифметичне значення наукового дослідження. Середнє квадратичне відхилення, похибка середнього арифметичного, коефіцієнт варіації, достовірність результатів наукового дослідження.

Самостійна робота № 6. Представити конспект самопідготовки на тему «Перелік та характеристика методів математично-статистичної обробки результатів відповідно до теми власного дослідження».

Тема 8. (Семінарське заняття №8). Технологія оформлення наукової роботи. Підготовка роботи до захисту.

Загальні вимоги до оформлення наукової роботи. Літературний текст. Табличний матеріал і малюнки. Список літератури. Правила оформлення наукової (магістерської) роботи. Скласти план наукової (магістерської) роботи. Загальні вимоги до захисту наукової роботи. Основні положення магістерської роботи, які виносяться на захист. Укладання презентації захисту. Основні вимоги до таблиць, рисунків, тексту під час укладання презентації.

Самостійна робота №7. Представити загальні положення щодо оформлення магістерської роботи (нумерація, ілюстрації, таблиці, формули, загальні правила цитування та посилання на використані джерела, оформлення списку використаних джерел та додатків).

XIV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – 165 с.
3. Закон України «Про науково-технічну інформацію» // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – 345 с.
4. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – 253 с.
5. Вимоги до оформлення дисертації [Електронний ресурс] : Проект Наказу МОН України від 23 березня 2016 р. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/122543-vimogi_do_oformlennya_disertsacii_tekst_proektu_2016_roku.html
6. Порядок присудження наукових ступенів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.
7. «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» / Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1112 від 17.10.12 р.
8. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 232 с.
9. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні : навч. посіб. для студ. / Ніна Автономівна Деделюк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 184 с.
10. Шиян Б.М. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навчальний посібник [для ф-тів фіз. вих і сп. ВНЗ II - IV р. а.] / Шиян Б.М., Єдинак Г.А., Петришин Ю.В. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2012. – 280с.

11. Галевич О. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис, бібліографічний опис / Загальні вимоги та правила складання : метод. рек. З впровадження // Уклали : О. Галевич, І. Штогрин. – Л., 2008. – 20 с.

12. Науменко Н. Науковий стиль фахового мовлення / Н. Науменко, Л. Галузинська, В. Колосюк. – 91 с.

Додаткова:

1. Аулик И.В. Определение физической работоспособности в клинике и спорте. - М.: Медицина, 1990.

2. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании (пособие для студентов, аспирантов и препод.) – М.: ФиС, 1978. – 233 с.

3. Донской Д.Д. Методика исследования в физической культуре. – М.: Физкультура и спорт, 1981.

4. Платонов В.М., Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена. – К.: Олімпійська література, 1995. – 320 с.

5. Соціологія: Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. – К.: Академія, 2008. – 544 с.

6. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. – К.: Олімпійська література, 2001. – 439 с.

7. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті / Шиян Б.М., Вацеба О.М. – Тернопіль, 2008. – 275 с.

8. Шандригось В.І. Методи дослідження фізичного стану школярів в процесі фізичного виховання: метод. реком. на допомогу студентам / В.І. Шандригось. – Тернопіль, 2001. – 156 с.

9. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : Методичні поради. 4-е видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л. А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2010. – 80 с.

XV. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

1. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

2. <http://www.osvita.org.ua> – освітній портал.

3. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. Вернадського.

4. <http://www.ukrini.org.ua> – Українська ініціатива – бізнес-освіта, МВА, програма стажування за кордоном, бізнес тренінги, програма підготовки менеджерів.

5. <http://www.rada.gov.ua/LIBRARY> – бібліотека Верховної Ради України.

6. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна парламентська бібліотека України.

7. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія, українська відкрита та вільна енциклопедія.

8. Львівський державний університет фізичної культури: <http://ldufk.edu.ua>

9. Наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова:

<http://www.hklib.npu.edu.ua>

10. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Центральна наукова бібліотека: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>